

Hersenmetastasen

Over de hersenen

De hersenen zijn een opmerkelijk en complex orgaan en wegen ongeveer hetzelfde als een grote zak suiker. Het bestuurt alles wat je doet. Het stelt je in staat om te denken, te leren, te creëren en emoties te voelen, en het bestuurt elke knipperbeweging, elke ademhaling en elke hartslag. Het grootste deel van de hersenactiviteit is onbewust en we vertrouwen elk moment van de dag op de enorme capaciteit van de hersenen om onze systemen draaiende te houden. We verwerken voedsel, regelen onze temperatuur en laten onze longen werken zonder dat we erbij nadenken.

Als er iets misgaat in de hersenen, kan dat tot uiting komen in veranderingen in hoe we ons gedragen, bewegen of wat we zien, of zelfs in hoe ons eten smaakt, afhankelijk van waar in de hersenen het probleem zich voordoet.

Primaire kanker

Een tumor in het deel van het lichaam waar de kanker begint, wordt een primaire tumor of primaire kanker genoemd. Kanker kan elk deel van het lichaam aantasten, waaronder bijvoorbeeld ook de lever, de huid, de longen of de hersenen. Bij longkanker bevindt de primaire tumor zich in de long. Naarmate de kanker groeit, kan deze het normale omliggende weefsel aantasten door erop te drukken, het te beschadigen of er zelfs in vast te groeien.

Metastasen

Soms breken kankercellen zich los van de primaire tumor en verspreiden zich ergens anders in het lichaam, waardoor de kanker op een nieuwe plaats kan ontstaan.

De kankercellen verplaatsen zich door het lichaam via de bloedbaan of het lymfestelsel. Als de kanker zich op deze manier verspreidt, wordt de nieuwe tumor een metastatische of secundaire tumor genoemd.

Hersenmetastasen komen vaak voor bij longkanker. Deze komen voor in ongeveer 10% van de gevallen met niet-kleincellige longkanker (NSCLC) en tot 50% van de gevallen met kleincellige longkanker (SCLC).

Hersenmetastasen hebben op dit moment misschien geen invloed op hoe je je voelt of wat je kunt doen, maar ze kunnen wel een aantal problemen veroorzaken, waaronder:

- Hoofdpijn
- Je ziek of misselijk voelen
- Lusteloosheid of ernstige vermoeidheid
- Moeite hebben om bepaalde lichaamsdelen te bewegen of problemen met evenwicht en coördinatie
- Gevoelloosheid of geen normale tast- en gevoelssensatie meer hebben
- Stemningswisselingen en gedragsveranderingen
- Toevallen of epileptische aanvallen
- Verwardheid
- Moeite met lezen of praten

Hoe en wanneer deze symptomen zich ontwikkelen bij hersenmetastasen hangt af van hun grootte en waar ze zich in de hersenen bevinden.

Hoe artsen hersenmetastasen beoordelen

Zodra uw arts vermoedt dat de kanker naar uw hersenen is uitgezaaid, ongeacht of u symptomen hebt of niet, kunnen zij verschillende onderzoeken en tests uitvoeren om de omvang en mogelijke gevolgen van de tumoren te beoordelen.

Deze procedures kunnen uw medische team helpen een duidelijker beeld te krijgen van wat er aan de hand is, en meer informatie te verzamelen die u zou kunnen helpen om na te denken over wat u nu wilt doen:

• **Zorgvuldig neurologisch onderzoek (tests op het zenuwstelsel)**

Daarnaast worden er nog andere onderzoeken gedaan om uw zenuwstelsel te controleren op eventuele problemen die te maken zouden kunnen hebben met een hersentumor. De onderzoeken kunnen onder andere het volgende omvatten:

- de kracht in uw handen en ledematen, evenwicht en coördinatie
- de reflexen, zoals uw kniereflex
- het gehoor, gezichtsvermogen en huidgevoel
- het geheugen en mentale behendigheid (aan de hand van eenvoudige vragen of rekenen)

• **CT-scan (computer tomografie)**

Een CT-scanner gebruikt röntgenstralen en een computer om gedetailleerde, 3D-beelden te maken van de binnenkant van het lichaam. De scan duurt ongeveer 10 - 20 minuten, maar uw afspraak kan langer duren. Normaal gesproken kunt u direct naar huis gaan en eten, drinken en verder gaan met uw dag.

• **MRI-scan (magnetische resonantie beeldvorming)**

Magnetische resonantie beeldvorming is een soort van scan dat sterke magnetische velden en radiogolven gebruikt om gedetailleerde beelden van de binnenkant van het lichaam te maken.

MRI-scans zijn momenteel de beste manier om hersenmetastasen vast te stellen en te beoordelen. U krijgt mogelijk een injectie met een contrastvloeistof genaamd gadolinium om de beelden duidelijker te maken tijdens de scan.

Een MRI-scanner is een korte cilinder die aan beide uiteinden open is. U ligt op een gemotoriseerd bed dat in de scanner schuift. De scanner is vrij nauw en mensen met claustrofobie kunnen hier moeite mee hebben. Het MRI-team kan u hierover meer uitleg geven en u helpen als u zich hier zorgen over maakt.

Als de scanner in gebruik is, maakt hij een luid tikkend geluid. U zult ofwel oordopjes of een koptelefoon krijgen die u kunt dragen, zodat u naar muziek kunt luisteren terwijl de scan wordt uitgevoerd. De scan kan wel een uur in beslag nemen, maar het is gewoonlijk veel korter.

Als u een pacemaker heeft, betekent dit meestal dat u geen MRI kunt ondergaan. Het feit dat u iets metaalachtigs in uw lichaam heeft, betekent niet altijd dat u geen MRI-scan kunt ondergaan, maar u moet

de radioloog zeker vertellen dat u bv. een metalen plaat, een kunstmatig gewricht of een cochleair implantaat hebt.

De scan is over het algemeen veilig en de meeste mensen kunnen het ondergaan.

• **Biopsie (weefselmonster)**

Soms zal uit deze onderzoeken duidelijk blijken dat er hersenmetastasen zijn. Soms is er twijfel over de aard van iets dat als abnormaal wordt gezien en wordt er een biopsie of weefselmonster voorgesteld. Uw kankerteam zal dit altijd uitvoerig met u bespreken. Zij zullen u uitleggen waarom dit nodig is en hoe het in uw geval zal worden uitgevoerd en hoe lang u in het ziekenhuis zal moeten blijven.

Het monster wordt naar de patholoog van het ziekenhuis gestuurd, die het nauwkeurig onderzoekt om te bepalen wat voor soort kanker het is. Hieruit kan blijken dat de tumor een primaire hersenkanker is die uit hersencellen is ontstaan.

Het kan echter ook aantonen dat de tumor in feite een secundaire kanker is die zich ontwikkeld heeft vanuit een primaire kanker op een andere plaats. Het kan zijn dat de tumor ontstaan is door kankercellen die zich hebben verspreid (uitgezaaid), bijvoorbeeld van kanker in uw longen. De resultaten kunnen al binnen een paar dagen beschikbaar zijn maar het kan ook wat langer duren. Uw medische team zal u vertellen wanneer u de uitslag kunt verwachten.

Weten wat voor soort kanker het is, helpt ervoor te zorgen dat u de allerbeste behandeling krijgt.

De volgende stappen - beslissen wat voor u het beste is

Als u hersenmetastasen hebt, betekent dit dat uw primaire longkanker van de oorspronkelijke plek is uitgezaaid. Er zijn een aantal mogelijkheden om mensen met hersenmetastasen te helpen:

- Gewoonlijk hebben de normale hersenen rondom een tumor vochtophoping of zwelling. Dit wordt oedeem genoemd en het verergert het effect van de tumor op zich. In dit geval raden artsen meestal een behandeling met steroïde tabletten aan om de zwelling te verminderen en de symptomen verbeteren dan meestal vrij snel.
- Een tumor verwijderen is het meest doeltreffend wanneer er slechts één zichtbaar is en wanneer de tumor in andere delen van het lichaam goed onder controle lijkt te zijn.
- Bestraling en chemotherapie kunnen worden toegepast om de tumor te verkleinen en verdere groei af te remmen.

Uw team zal er alles aan doen om u de best mogelijke zorg te bieden.

Een emotionele tijd

Dit kan een emotionele tijd zijn. Een hersentumor ontdekken, of het er nu één is of meerdere, is altijd erg schokkend. U zult altijd enige tijd hebben om te beslissen welke behandeling voor u geschikt is, of dat nu op uw eentje is of met de steun van uw familie of anderen met wie u een hechte band heeft.

Het longkankerteam zal, in combinatie met de andere onderdelen van uw behandeling, er samen met u alles aan doen om de symptomen waar u last van heeft onder controle te krijgen. Zij zullen met u samenwerken zodat u alle steun krijgt die u nodig hebt en u helpen om beslissingen over behandelingen te nemen en u zorg te geven gebaseerd op wat voor u het belangrijkste is.

Dit is een goed moment, als u dit nog niet gedaan heeft, om een schriftelijk plan voor uw toekomstige zorg op te stellen, zodat alles wat er samen met u en voor u gedaan wordt ook precies is wat u wilt.

Zorg rondom het levenseinde

Veel patiënten die met kanker leven, vrezen symptomen die niet onder controle kunnen worden gehouden en pijn tegen het einde van hun leven. Het is waar dat hersenfuncties kunnen verslechteren als tumoren niet reageren zoals men gehoopt had.

Bij hersentumoren zijn de pijn en andere symptomen over het algemeen goed onder controle terwijl de slaperigheid langzamerhand de overhand neemt.

